

50,05

Popis o zač^vetku

gnadepolnega

SVETEGA KRIŽA^v,

kateri je okoli leta 1708 v Peravi blizo
Beljaka v vojvodini koroški iz nekega
zidovja čudovito rasti začel.

Sestavljen

iz zapuščenih pisem, kakor tudi iz vestnih
izpovedi tedaj živečih prič, katere so ob
istem času vze pri popolni pameti in tudi
pričujoči bili, in to izpoved leta 1773 dne
22. in 25. januarja tudi pred duhovni in
svetni gosposki s prisego ponovili.

Z dovoljenjem višjih predpostavljениh

izdal

duhovnik Marijanskega premonstratenzerskega reda,
kapitular ustanova grifenskega, ob istem času župnik
v Peravi 1774.

Tisek J. Muhr-a v Beljaku.

855 710021

PROTESTATIO AUTORIS.

Vsled dekreta in uredb Urbana VIII. rimskega papeža, kakor tudi sv. inkvizicije, izdanih l. 1627 in 1634, izreče se, da vsemu temu, kar je v tej knjižici pisano, se nima druga vera podtikati, kakor ona, katera se stavi na človeško razvidnost, in se sploh vse razsodbi sv. rimskega sedeža podstavi.

A. J.

202206749

Začetek.

Pred mnogo leti je bilo v Peravi razpelo, ali podoba našega križanega zveličarja, malana na nekem zidu, kateri je proti severu ob žilski (gajlski) cesti mejil pohoštvo tadajšnjega posestnika Gregorja Sigismunda žl. Regačnik. Na notranjem kraju zida, za malano podobo, stala je tadaj oskrbniška hišica, v kateri so ljudje, ki so pri posestvu v službi bili, stanovali.

Neki fantje iz okolice hodili so k deklam v omenjeni hiši vasovat in pri tej priliki se drznili, po noči ravno tam čez zid plezati, kder je bila podoba zveličarja malana, in kder se je tudi najloži čez zid prišlo.

Ob istem času, to je okoli leta 1708, ko so ti ponočnjaki čez omenjeni zid skoraj vsako noč k svojim pregrešljivim djanjem lezli, začelo

se je na prostoru, kjer je bila podoba zveličarja malana, nekaj vzvišenega iz zida pomikati, ravno kakor bi Bog hotel pokazati, da take nespodobnosti tu ne trpi. Kjer pa o začetku nikdo na to stvar nij pazil in tudi nikdo vedel ni, kaj iz tega bo, poslužili so se fantje omenjene vzvišine, katera je vže podobo sedanje sv. glave imela, kod podnožja, ter so na ta način laglje čez zid skočili.

Sčasoma so fantje iz njihovim plezanjem, kakor tudi deževno vreme podobo čisto odrli, tako da se več nij poznalo, kaj je tu malano; toraj je gospodinja Regačnikova vkazala, stari zid kakor tudi omenjeno vzvišino ometati in pobeliti, morda zato, da se podoba dalje več ne skruni, kjer vsi njeni opomini, to grešljivo djanje opustiti, so bili zastonj, morda pa tudi zato, da fantje ne bi imeli podnožja in tedaj ne tako lahki pot čez zid.

Toda na zidu, kjer je bila podoba malana in kjer se je vzvišina bila pokazala, nij hotelo ometanje držati in je vsaki pot odpadlo. Gospodinja Regačnikova vkazala je še večkrat, zid ometati, pa je zmiraj zopet odpadlo. To je pri nekaterih pač obudilo razne misli, toda večjidel se je stvar pripisovala fantam, ki plezanje čez zid še nijso bili opustili.

Ravno ob istem času zbolel je na posestvu Regačnikovim v službi bivši hlapec Klemens, katerega je vže več tednov glava strašno bolela in vsa sreditva zoper to nijso nič pomagali.

V neki noči sanja se mu, da naj pri odrti podobi, kjer je bila omenjena vzvišina vže dobro viditi, zdravja išče in kjer jo bode tudi dosegel. Drugo jutro pri zajutreku povej sanjo svojimi soposlami, kateri ga zaradi tega zasmehujejo in za neumnost držijo, da pri starem zidu ozdravljenja iskati hoče. Zavoljo tega zasmehovanja opustil je tudi to storiti, kar se mu je bilo sanjalo.

Še enkrat se mu ravno tisto sanja; zdaj pa se več ne zmeni za šale drugih poslov. S trdmin zaupanjem gre k podobi, da bi tam ozdravljenja dosegel.

Njegova prošnja bila je uslišana in bolezen ga je v kratkem popustila ter je bil od sedaj zdrav kakor poprej.

Hvaležnega srca postavi hlapec pred podobo molitveni stol za klečati, kakor se jih sploh pred podobo sv. križa nahaja. Tukaj je potem svojo molitev opravljal, posebno na predvečerih sv. nedelj ali praznikov, in tu v molitvi križanemu zveličarju hvalo izrekoval za povrnjeno zdravje.

Ne dolgo potem zboli posestnica, žena Regačnikova, in jo je po kosteh strašno trgalo. Ker ji vsi iz blizo in dalje poklicani zdravniki niso mogli pomagati, svetovali so ji njeni posli, naj pomoči tam išče, kjer so jo hlapec in tudi vže drugi iz hiše iskali in tudi na čudoviti način našli. Žena to stori in se pusti pred podobo nesti, kjer zavoljo hudih bolečin nij mogla na noge stopiti. Ko je svojo pobožnost opravila,

nij ji bilo treba se nesti pustiti — vstala je in vesela in zdrava sama domu šla.

Pri molitvenim stolu, katerega je bil hlapec pred podobo postavil, začeli so tudi drugi ljudje poklekovati in moliti ter so zapazili, da omenjena vzvišina vedno natančneje podobo glave zadobiva. Ko se je obraz popolnoma vidil, pride čez nekaj časa desna prebodena stran kakor tudi leva roka iz zida. To je vzročilo med ljudstvom veliki hrup in vsakdo hitel je gledati čudež.

Prigodba naznanila se je duhovni gosposki vstanova grifenskega, „*canonicorum regularium*“, prämonstratenzerkega reda, pod katero naddekanstvo spadala je fara sv. Petra v Peravi, kjer je omenjeni zid stal. Toda tadajšnji prelat Avguštin Pichler stvar nij hotel verjeti, in je menil, da si ljudstvo preveč domišljuje in da bode v kratkem vse potihnilo.

Toda vrli gospod bil se je zmotil. Podoba sv. križa pomikala se je zmeraj bolj in bolj iz zida in vedno se je slišalo o novih čudežnih dobrot in gnad, tako da je slednjič gospod prelat sklenil, zahtevano preiskavo izpeljati.

Ko se prelat z zidarjem, katerega je bil v to svrho saboj vzel, na popotovanje poda, in se vže iz vrbske vasi blizo Beljaka odpelje, zapazil je, da zidar nijma vsega pripravnega orodja pri sebi. Komaj da zidarju to pove, zagleda pred seboj na cesti ležati ravno tisto orodje, katero je bil zidarju zaznamoval. To je gospoda prelata tako osupnilo, da je od sedaj čisto drugače

misllil kakor poprej. Preiskal je vse natanko in izvedil, da je vse resnica, kar so mu ljudje poročali.

Po tej preiskavi hitelo je ljudstvo še obilnejši k sv. križu z zaupanjem, v težavah in bolečinah pomoč zadobiti. Zavoljo tega postavilo se je vedno več molitvenih stolov pred sv. podobo, da bi verni kristjani laglje svojo molitev in pobožnost opravljali.

Bolj se je častitev sv. križa množila, tem bolj se je podoba iz zida pomikala, tako da se je slednjič sklenilo, malo kapelico čez sv. podobo sozidati, kar se je tudi zgodilo.

Dan za dnevom so od sedaj prošniki zadočili mnogo gnad in pomoči iz vsakovrstnih težav, nesreč, nevarnosti in bolezni na čudoviti način (kder je človeška pomoč vže brez vspeha bila). Ozdravljeni ali rešeni pošiljali so mnogovrstna darila kod priče gnadepolnega sv. križa.

Gospod prelat in celi kapitel grifenskega vstanova sklenili so, k večji časti križanega zveličarja, namesto kapelice postaviti popolno cerkev, in sicer kakor bi se bilo spodobilo, samo čez sv. pobobo; da bi pa ta v sredo cerkve prišla, bi se bila morala cerkev čez cesto postaviti, kar pa tadajšnji Bamberg'ski vrad nij pripustil. Vsled tega je deželno glavarstvo (deželni glavar bil je takrat v. č. gosp. grof Wagensberg) in pa v to svrho sestavljena komisija (obstoječa iz v. č. gosp. Cironi in drugih visokih gospodov) sklenila, cerkev na deželnih tleh sozidati. Kjer pa daritve

pobožnega ljudstva niso zadostile k poplačanju stroškov, poravnal je vstanov grifenski, kar je pomanjkalo, in binkoštni vtorek leta 1726 položil se je prvi temeljni kamen k zidanju sedanje lepe cerkve. Veselila se je cela okolica z duhovščino vred.

Zidanje cerkve prizadevalo je toliko stroškov, da se je še le 16. majnika leta 1744 (ravno tudi na binkoštni vtorek) zamogla posvetiti in tisti dan se je prva sv. maša tu darovala. Leta 1751 dne 1. avgusta bila je potem cerkev posvečena od nadškofa goriškega Karola Mihaela.

Vsakdo je obžaloval, da cerkev ne stoji čez gnadjivo podobo. Do leta 1771 posvetovalo se je, ali bi ne kazalo, kos zidovja iz katerega se je sv. podoba pomikal, izrezati in v novo cerkev prenesti. Toda to nij bilo čisto varno in sicer iz naslednjih tehtnih vzrokov:

Prvič je bilo zidovje slabo, in bi se bila lahko nesreča pripetila, da bi sv. podoba pri podiranju zida razpadla.

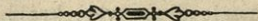
Drugič nij bilo v cerkvi pravega prostora za gnadjivo podobo; v sredi cerkve bil bi prostor pretesen, na velikim oltarju nad sv. tabernakelnom pa bi ga ne moglo ljudstvo ogledovati.

Tretjič, ako bi se bila sv. podoba v cerkev prenesla, bi ne imelo pobožno ljudstvo toliko priložnosti, po noči ali po dnevu pred njo svojo molitev in častenje opravljati, kjer skoraj nikdo memo nij šel, da ne bi bil vsaj od zvonaj svojega križanega zveličarja pozdravil.

Četrtrič je popolnoma prav, da se sv. podoba na ravno tistem prostoru pusti, na katerem so se prvi čudeži godili; da tedaj križanega zveličarja zamorejo pobožne duše na ravno tistem kraju častiti in moliti, kder se je njegova sv. podoba od ponočnjakov skrunila.

Petič pa tudi zavaljo tega ne kaže, sv. podobo prenesti, kjer se še vedno bolj in bolj iz zida pomika in vedno natančneje postaja, kar pričajo vsi romarji (med katerimi se nahajajo ljudje visokega in nižjega stanu), posebno taki, kateri vže po 20 in več let sv. podobo niso vidili, in kateri o tem zamorejo bolje soditi, kakor oni, ki jo vsaki dan pred očmi imajo.

Iz teh tehtnih uzrokov tedaj so častiti gospod prelat Rafael Krizostom sklenili, sv. podobo na starem mestu popustiti in ukazali, čez njo lepo kapelo zidati in s cerkvijo skleniti; 11. aprila leta 1771 se je potem prvi temeljni kamen položil in leto potem bilo je delo dovršeno ter se je kapela 12. junija leta 1774 posvetila.

5.

Toda grdi fantalini
 Na čudež ta ne gledajo
 In k svojimi deklini
 Čez zid še vedno plezajo.
 Zid, da laglje preskočivši,
 Na glavo sveto stopijo,
 Za to se ne zmenivši,
 Komu da čast tu kvarijo.

6.

Podoba, mnogo let že stara,
 Barve prave nij imela več,
 Gospodinja, ljuba in preblaga,
 Hotela jo je zavreč;
 Kjer srce v njenih prsih
 Bolelo vedno bolj jo je,
 Da po hudobnih ponočnakih
 Podoba sveta skruni se.

7.

Zidar vže trikrat zid zameče,
 Brez uspeha delo je,
 Komaj kratki čas preteče
 Raz zida pade zopet vse.
 Ljubi Bog tedaj prav vidno
 Svojo voljo kaže zdaj,
 Če tudi ljudstvo nij verjelo,
 Da čudez tu godi se naj.

8.

Neki hlapec na posestvu
 Nevarno tisti čas zboli,
 Za zboljšanje njega boleti
 Zdravnika nikjer najti ni.
 V bolečinah svojih se mu sanja:
 „Na zidu pri podobi sveti
 „Najdel bodeš zboljšanja,
 „Ne mudi se, ter tja hiti!“

9.

Ko v jutru sanjo svojo
 Tovarišem sedaj pové,
 Ga slednji zasmehujejo
 In se nad njim grozé:
 „Bedak ti omahljivi,
 „Od zida upaš zdravja ti?
 „Ne delaj sam sramote si.“
 Na to res hlapec vse pusti.

10.

Toda zopet sanja prva
 Pride mu v noči drugi.
 Zasmeh'vanje ga ne briga,
 Pred podobo molit on hiti.
 In še skoro v tisti uri
 Prošnja je uslišana:
 Jezus mili sam ga reši
 Iz trpljenja hudega.

11.

Gospodinjo prime v kosteh
 Bolečina strašno huda;
 Pusti se nesti k podobi,
 Kjer hoditi nij zamogla.
 Komaj molitev da opravi
 Domu z veseljem takoj gre,
 Nij ji treba pomagati,
 Kjer popolno zdrava je.

12.

Nekdo, ki je drzovito
 Na glavo sveto stopil bil,
 Občutil je tud' kazen Božjo,
 Bolezen hudo je dobil.
 Toda drznost obžaluje svojo,
 Ter k podobi molit gre;
 In res, pogledjte milost Božjo,
 Pustiti bolezen ga začne.

13.

Ko milost vel'ko si pomisli
 In silno čudovito stvar,
 Obesi k podobi sveti
 Hvaležnega srca prvi dar:
 In s tem ljudem naznanil
 Premilost Božjo je,
 On, katerega je žalil,
 Zdravje zopet dal mu je!

14.

Kakor prejšnji, tudi drugi
 Skrunil je ta sveti kraj
 Noga, s katero je to storil
 Suši se mu kaj hitro zdaj.
 Toda pred podobo sveto
 Prosi milo odpuščanja,
 Bog preljubi se ga vsmili,
 Dá mu spet ozdravljenja.

15.

Pruko nježno pred podobo
 Postavil je kristjan,
 Na nji klečalo je spodobno
 Prošnjikov mnogo vsaki dan.
 Ko molitev so oprav'li,
 Tolažen bil je vsakedo,
 Kdor pri Bogu gnade išče,
 Gotov' dosegel jo tud' bo.

16.

Zapazili pa so pobožni,
 Da podoba malana
 Začenja se pomikati
 Iz zidovja starega.
 Desna stran in tudi leva
 Na kviško raste vedno bolj,
 Ni ga bilo več kristjana,
 Ki čudež ne bi veroval.

17.

Nadgosposka takrat bila
 Je od cerkve peravske
 Duhovenstvo iz vstanova
 Redne družbe grifenske.
 Pod imenom Avgušтина
 Prelat tu bil je vikši,
 Stvar mu nij dopadla,
 Domišljija se mu vse skup zdi.

18.

Kjer pa čudežna podoba
 Vedno lepša se še vidi
 In kristjanom brez števila
 Dan za dnevom gnad deli:
 Začne prelat preišljevati
 Kaj o tem storiti je,
 Najbolje, misli, da pogledam
 Si to reč od kraja sam.

19.

Z zidarjem umnim se odpravi
 Na pot v daljno Peravo,
 Med vožnjo pa zapazi
 Da manjka mu orodje pravo.
 Zidarju zdaj zaznamva,
 Kako orodje bi naj bil,
 In tudi ta pridava,
 Da nij vsega skupaj zvil.

20

Ko pa dalje se peljata
 Čudež sliši, oj kristjan!
 Orodje, kakor ga trebujeta,
 Leži na vel'ki cesti tam!
 Pred podobo, ko stojita,
 S komisijo tja poklicano,
 Resnico čudovitno vidita
 In drugi vsi tej misli so.

21.

Kdo popiše zdaj veselje
 Pobožnih duš ti v radosti,
 Iz krajev bliz' in tudi dalje
 Ljudstvo k častitvi prihiti.
 Postavi se kapela mala
 Tam, kjer nova zdaj stoji,
 Čez podobo milo Jesusa,
 Da se ji škoda ne zgodi.

22.

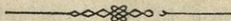
Daritev lepih brez števila
 Pošiljajo tu sem kristjani,
 Kjer dosegli so tu zdravja
 In rešenje iz britkosti.
 Hvaležno se vsak spominja
 Preljubega zveličarja,
 Katerega podoba častna
 Se nekdam je tak skrunila.

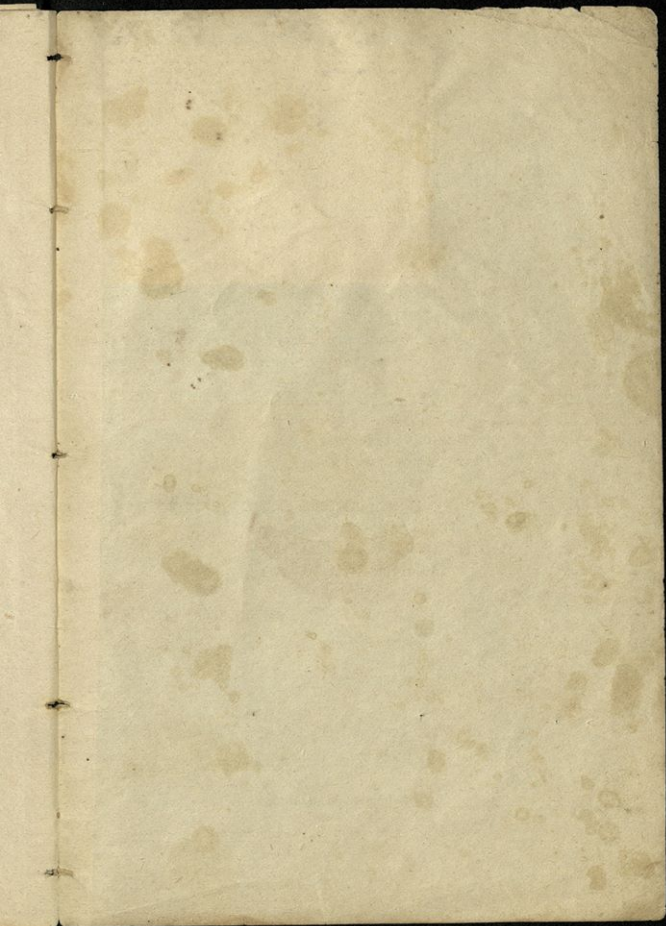
23.

Dalje še se je doseglo:
Cerkev krasna zdaj stoji;
Obdarjena je čudovito
Z milostimi Božjimi.
Romar ne opusti
Obiskati cerkev to,
Tolažbe si priprosi,
Bog podaril ti jo bo.

24.

Poklekni pred podobo sveto,
Če žalost te obdá,
Jezus te usliši milo,
Pomoč svojo ti podá.
Pred podobo gnadepolno
Vedno hodi, oj kristjan!
Kristusa še tu častili bodo
Dokler na svetu bole dan!

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

GS

0 710 021

202206749

COBISS ©